

УДК 336.77

Яценко І.В., канд. екон. наук, **Соколова Н.М.**, канд. екон. наук,
Канін О.П., канд. техн. наук

КРЕДИТУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Анотація. Робота присвячена комплексному дослідженню проблем, пов'язаних з діяльністю банків України в сфері інвестиційного кредитування. У роботі визначено сутність, функції, принципи й особливості кредитування інвестиційних проектів. Розкрито методи оцінки ефективності інвестиційних проектів, запропоновано метод оцінки прогнозованої інвестиційної кредитоспроможності позичальника, розглянуто інструменти та методи управління проектними ризиками. Проаналізовано сучасний стан банківського інвестиційного кредитування в Україні, розглянуто основні проблеми, які перешкоджають активізації діяльності банків у цій сфері. Запропоновано напрями активізації банківської сфери в інвестиційних процесах.

Ключові слова: інвестиційний кредит, механізм інвестиційного кредитування, інвестиційний проект, проектні ризики, інвестиційна кредитоспроможність позичальника.

УДК 336.77

Яценко И.В., канд. экон. наук, **Соколова Н.М.**, канд. экон. наук,
Канин О.П., канд. техн. наук

КРЕДИТОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ

Аннотация. Работа посвящена комплексному исследованию проблем, связанных с деятельностью банков Украины в сфере инвестиционного кредитования. В работе определены сущность, функции, принципы и особенности кредитования инвестиционных проектов. Раскрыты методы оценки эффективности инвестиционных проектов, предложен метод прогнозной оценки инвестиционной кредитоспособности заемщика, рассмотрены инструменты и методы управления проектными рисками. Проанализировано современное

состояние банковского инвестиционного кредитования в Украине, рассмотрены основные проблемы, препятствующие активизации деятельности банков в этой сфере. Предложены направления активизации банковской сферы в инвестиционных процессах.

Ключевые слова: инвестиционный кредит, механизм инвестиционного кредитования, инвестиционный проект, проектные риски, инвестиционная кредитоспособность заемщика.

UDC 336.77

Yatsenko I. V., Cand. Econ. Sci. (Ph.D.), **Sokolova N. M.** Cand. Econ. Sci. (Ph.D.), **Kanin O. P.**, Cand. Eng. Sci. (Ph.D.)

FINANCING OF INVESTMENT PROJECTS

Abstract. The work is devoted to the complex research problems related to the activities of banks of Ukraine in the sphere of investment crediting. The study also identified the nature, functions, principles and features of crediting of investment projects. Disclosed are methods of assessing the effectiveness of investment projects, proposed a method for prognostic assessment of investment creditworthiness of the borrower, are considered tools and techniques for project risk management. Analyzes the current state of Bank investment lending in Ukraine, considers the main issues hindering the revitalization of the banks in this area. The directions of the revitalization of the banking sector in investment processes.

Key words: investment credit, investment credit, investment project, project risks, investment creditworthiness of the borrower.

Постанова проблеми

За умов низького інвестиційного потенціалу держави, недостатнього рівня розвитку фінансового ринку, обмежених можливостей підприємств самостійно фінансувати інвестиційні проекти роль банківської системи в активізації інвестиційної діяльності посилюється, адже банківський сектор розвивається динамічніше, ніж інші сектори економіки й залишається найбільшим сегментом фінансового ринку країни. Позитивні тенденції діяльності банків сприяють

підвищенню їхньої функціональної ролі у розвитку економіки: банки, будучи посередниками в акумулюванні та перерозподілі тимчасово вільних коштів, визначають напрями й обсяги інвестування, опосередковуючи відтворювальні процеси в економіці. Втім, залишаються актуальними проблеми оптимізації кількісної структури банків, забезпечення стабільності і достатності ресурсної бази банків, створення спеціалізованих банківських установ, об'єднань, усунення територіальних диспропорцій на регіональному ринку кредитування реального сектора, які негативно впливають на розвиток банківського сектора зокрема та структурну перебудову економіки загалом.

Аналіз останніх досліджень.

Різні аспекти зазначеної проблематики висвітлені в працях українських вчених - економістів: І.О. Бланка, Б.В. Губського, В.В. Корнєєва, Б.Л. Луціва, О.В. Дзюблюка, М.Л. Лапішко, Л.І. Нейкової, А.А. Пересади, Т.В. Майорової, А.П. Вожжова, М.І. Савлука, І.О. Лютого, А.М. Мороза, Д.Г. Лук'яненка, С.В. Науменкової, В.Д. Лагутіна тощо. Серед російських вчених варто виокремити праці В.В. Ковальова, І.В. Ліпсица, Я.С. Мелкумова, І.І. Мазура, В.Д. Шапіро, Н.Г. Ольдерогге та інших. Вагомий внесок у розробку цієї тематики зробили такі зарубіжні економісти як Й. Шумпетер, Р. Кінг, Р. Левайн, Д. Фернадеза, А. Галетовіц та інші.

Разом з тим, проблема підвищення ресурсної ролі банківського кредиту в інвестиційній сфері потребує комплексного наукового вивчення. Дослідження цієї теми відкриває можливості поглиблення теоретичних пошуків щодо побудови ефективного механізму кредитування інвестиційних проектів, подальшого розширення участі фінансово-кредитних інститутів у їх реалізації в Україні.

Постановка задачі

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування, вироблення науково-методичних засад і практичних пропозицій, спрямованих на вдосконалення банківського кредитування інвестиційних проектів, як чинника розширення інвестиційної сфери і підвищення ефективності економіки України за умов становлення та розвитку ринкових відносин.

Відповідно до поставленої мети в роботі було визначено і вирішено такі завдання:

- узагальнити та систематизувати теоретичні й практичні засади інвестиційного кредитування для уточнення економічного змісту цього поняття;

- розробити дієвий механізм банківського інвестиційного кредитування, спрямований на оптимізацію формування та розподілу банківських інвестиційних ресурсів;
- критично проаналізувати показники оцінки ефективності інвестиційних проектів та методи їх розрахунку з метою детермінації недоліків, внесення пропозицій щодо доцільності використання на практиці зазначених методів;
- запропонувати підходи щодо вдосконалення організації процесу кредитування інвестиційних проектів, які ґрунтуються на засадах системності для виявлення організаційно-економічних передумов підвищення ефективності використання кредиту в процесі реалізації інвестиційного проекту;
- виявити та обґрунтувати проблеми ідентифікації й оцінки проектних ризиків на всіх етапах розроблення і реалізації інвестиційного проекту; окреслити систему інструментів управління проектними ризиками через призму оптимізації кредитного портфеля інвестиційних проектів;

Об'єктом дослідження є система економічних відносин, які виникають між учасниками інвестиційного ринку з приводу ресурсного забезпечення інвестиційних проектів.

Предметом дослідження є організація діяльності банків з кредитування інвестиційних проектів.

Виклад основного матеріалу

Використання банківського кредиту як джерела інвестування є одним з дієвих чинників активізації інвестиційної діяльності. Визначальним критерієм ідентифікації банківського кредиту як інвестиційного ресурсу є його спрямування на відтворення капіталу позичальника в розширених масштабах.

У результаті дослідження виділено напрями участі банків в інвестиційному процесі. У цьому зв'язку виокремлено три види діяльності банків: кредитування інвестиційних проектів, надання посередницьких послуг, здійснення операцій на фондовому ринку. Найвні підходи до дослідження особливостей діяльності банків у сфері інвестиційного кредитування вказують на існування двох основних напрямів: безпосереднє надання інвестиційних кредитів та опосередковане.

У роботі наголошується, що відокремлення інвестиційного кредитування як важливого елементу в системі банківського кредитування зумовлено як

специфікою сутнісного змісту інвестиційного кредиту, так і особливостями реалізації позичальником інвестиційних проектів. У результаті дослідження виокремлено характерні ознаки інвестиційного кредитування, що дало змогу визначити його переваги і недоліки як на мікро-, так і на макрорівні. Зокрема, здійснюючи інвестиційне кредитування, банки мають можливість достовірніше оцінити платоспроможність і надійність позичальника; розглянути інвестиційний проект щодо його життєздатності, ефективності, реалізованості, забезпеченості, ризиків; спрогнозувати результат реалізації інвестиційного проекту. Крім того, проектне кредитування відкрило нові напрями діяльності банківських установ у сфері банківського бізнесу (надання гарантійних, консультативних послуг, послуг інвестиційних брокерів, створення банківських консорціумів, купівля цінних паперів проектних компаній, здійснення лізингових операцій). Попри перелічені переваги цього виду кредитування у роботі названо вагомі причини, що стримують надання інвестиційного кредиту: високий рівень витрат передінвестиційної фази, вищий відсоток за кредит у зв'язку з високими ризиками, а також зростання видатків на оцінку проекту, організацію кредитування, нагляд тощо.

Грунтуючись на теоретичному аналізі та узагальненні, визначено, що інвестиційним проектом є інвестиційна акція, яка передбачає вкладення певної кількості ресурсів, у тому числі інтелектуальних, фінансових, матеріальних, людських для отримання запланованого результату і досягнення певних цілей в обумовлені терміни. Фінансовим результатом інвестиційного проекту є прибуток/дохід, матеріально-речовим результатом - нові чи реконструйовані основні фонди.

З огляду на практику інвестиційного кредитування встановлено, що мають місце відмінності в підходах до поділу проектного циклу кредитором і позичальником. У межах окремих фаз проектного циклу позичальник і кредитор визначають різні етапи. Втім, кредитор повинен мати чітке уявлення про проектний цикл позичальника для того, щоб максимально точно врахувати витрати і доходи, пов'язані з реалізацією проекту, сукупність ризиків, а також розробити свій графік контролю за реалізацією проекту. З метою недопущення затримок у просуванні проекту важливо діяти максимально скоординовано.

При вивченні можливих видів банківського інвестиційного кредитування проаналізовано ті з них, які мають найширше застосування на практиці, та виділено проблеми їх розвитку в Україні. Застосування проектного кредитування

дало змогу виокремити такі види кредитування інвестиційних проектів: банківське кредитування інвестиційних проектів, кредитування інвестиційних проектів, в яких передбачено використання лізингу, кредитування інвестиційних проектів державою через банківські установи та надання кредиту для реалізації інвестиційних проектів міжнародними фінансово-кредитними організаціями.

Проаналізувавши методики визначення ефективності інвестиційних проектів, встановлено, що увага акцентується на оцінці ефективності інвестиційних проектів з позиції позичальника, до кінця не враховуючи інтересів кредитора. Такий однобічний підхід не може в повній мірі дозволити оцінити проект, який потребує залучення додаткових коштів, зокрема, кредитних. З огляду на це, доведено, що показник "чистий приведений дохід" (різниця між приведеними до теперішньої вартості сумою чистого грошового потоку за період експлуатації інвестиційного проекту і сумою інвестиційних витрат для його реалізації) може бути використаний банком як критерій доцільності кредитування інвестиційного проекту, а також як інструмент для здійснення порівняльної оцінки варіантів інвестиційних проектів за умови, коли рух грошових потоків відображується у вигляді надання кредиту (відплив грошових коштів) і повернення кредиту (приплив грошових коштів). Зокрема, якщо величина чистого приведенного доходу має від'ємне чи нульове значення, то вкладання коштів не принесе додаткового прибутку; при порівнянні кількох проектів найбільш ефективним з варіантів інвестиційних об'єктів вважатиметься той, який характеризується більшою величиною чистого приведенного доходу. Зважаючи на те, що кредитор мусить мати підтвердження того, що грошові потоки інвестиційного проекту забезпечать повернення кредиту та відсотків за ним, запропоновано здійснювати вирахування коефіцієнта покриття боргу, який має широке застосування у зарубіжній практиці проектного кредитування, як співвідношення грошових потоків за проектом до суми платіжних зобов'язань за проектним кредитом. Враховуючи специфіку інвестиційного кредиту, необхідно здійснювати оцінку динаміки розвитку фінансового стану позичальника при реалізації інвестиційного проекту. Доведено, що після отримання інвестиційного кредиту кредитоспроможність позичальника відповідатиме прогнозованому значенню кредитоспроможності, вирахованої шляхом екстраполяції даних за минулий період, з уточненням структури надходжень і видатків та урахуванням нових статей надходжень і видатків. Тобто прогнозу інвестиційну

кредитоспроможність позичальника можна вирахувати за допомогою формули (1).

Співвідношення (1) задає величину кредитоспроможності позичальника із урахуванням динаміки зміни його фінансового стану та очікуваних змін у структурі його доходів і витрат, які пов'язані з отриманням кредиту й впровадженням інвестиційного проекту. Запропонований метод дозволяє визначити розмір інвестиційного кредиту, граничний розмір суми, яку позичальник зможе вносити в погашення кредиту, встановити оптимальну тривалість кредитного договору. Крім того, цей метод передбачає детальний аналіз як минулої діяльності позичальника, так і його бізнес-плану, дозволяє банку здійснити комплексну оцінку інвестиційної кредитоспроможності позичальника, а також гнучко оперувати величиною ризиків.

$$P(t) = R(t) + b \left(\sum_{i=1}^{n_d} \Delta D_i - \sum_{j=1}^{n_v} \Delta V_j \right) + c \left(\sum_{i=1}^{N_d} d_i(t) - \sum_{j=1}^{N_v} v_j(t) \right), \quad (1)$$

де, $P(t)$ - прогнозна інвестиційна кредитоспроможність;

$R(t)$ - прогнозна кредитоспроможність, вирахована без урахування даних інвестиційного бізнес-плану;

i, j - відповідно індекси статей доходів й видатків;

t - часовий відрізок (період), за який вираховується платоспроможність;

$\Delta D_i, \Delta V_j$ - відповідно, зміни в обсягах надходжень і видатків за існуючими статтями, які очікуються після впровадження інвестиційного проекту;

$d_i(t), v_j(t)$ - відповідно, надходження та видатки за новими статтями, які виникнуть після впровадження інвестиційного проекту;

N_d, n_d - кількість статей доходів відповідно до i після впровадження інвестиційного проекту;

N_v, n_v - кількість статей видатків відповідно до j після впровадження інвестиційного проекту;

b, c - коефіцієнти, що відображають ризик вчасного отримання коштів позичальником, відповідно, в зміні структури доходів і в нових доходах ($b, c < 1$).

Оскільки процес кредитування інвестиційних проектів є доволі складним і залежить від впливу багатьох чинників, таких як збільшення розмірів і терміну інвестування проектів, їх різноманітність та складність, впровадження нових

методів і технологій під час реалізації, динамічність зовнішнього економічного середовища, конкуренція, інфляція та інші негативні чинники, котрі призводять до зростання ступеня ризику в процесі здійснення проекту, в дисертації суттєву увагу приділено дослідженню проектних ризиків. Проектні ризики можна трактувати як сукупність ризиків, які загрожують реалізації інвестиційного проекту або спроможні знизити його ефективність (комерційну, економічну, бюджетну, соціальну). Проведене дослідження дало можливість зробити висновок, що проектні ризики для банку, як складові кредитних, - це можливе падіння його прибутку в результаті невдалої реалізації інвестиційного проекту.

Ризики аналізують переважно на доінвестиційній фазі, у той час як виявляються вони на інвестиційній та фазі закриття проекту. Така часова віддаленість настання ризиків від моменту аналізу призводить до таких наслідків: окремі ризики можуть взагалі не враховуватись на етапі ідентифікації; деякі виявлені ризики можуть бути оцінені неточно через зміну зовнішніх умов реалізації проекту; внесення корективів у проект; оцінки окремих ризиків можуть коригуватися через появу додаткової інформації про них.

З метою уникнення подібних ситуацій у роботі досліджено концептуальні засади управління проектними ризиками у процесі реалізації інвестиційного проекту. Процес управління ризиками є неперервною і відповідальною діяльністю протягом всього життя проекту, яка охоплює сукупність інструментів та принципів. Таким чином, у процесі управління проектними ризиками банк вирішує такі взаємопов'язані завдання: управління ризиками проекту в цілому; управління ризиками непогашення боргу за інвестиційним кредитом; управління ризиками, пов'язаними зі специфікою банківської діяльності.

Обґрунтовано висновок, згідно з яким окреслені Пріоритети економічної політики в Україні повинні передбачати перегляд існуючої системи регулювання банківського сектора, зміну форм і методів впливу на банківську сферу при врахуванні задач реалізації інвестиційних функцій банків в економіці. Така банківська система повинна відповідати вимогам високої надійності, інвестиційної спрямованості, керованості, гарантувати необхідний рівень пропозиції кредитних ресурсів за доступними для виробничої сфери відсотками. Проаналізувавши структуру банківських кредитів в Україні, з'ясовано, що протягом останніх років спостерігається збільшення питомої частки інвестиційних кредитів у загальному обсязі заборгованості суб'єктів господарювання.

Втім, станом на кінець 2015 року, 85,52% з наданих кредитів було спрямовано на поточну діяльність, у той час як в інвестиційну - 14,48%. З одного боку, обсяг кредитних вкладень банківськими установами в економіку постійно зростає, однак, розглядаючи в цілому вплив обсягів банківського кредитування на такі макроекономічні показники як валовий внутрішній продукт, інвестиції в основний капітал, обсяги промислового виробництва, було виявлено, що роль банківського кредиту в забезпеченні темпів економічного зростання залишається, як і раніше, низькою.

За результатами аналізу тенденцій інвестиційного кредитування виокремлено комплекс проблем, які стримують розвиток інвестиційного кредитування: недостатня капіталізація банківських установ; незначні обсяги довготермінових ресурсів інвестиційного характеру та їх висока вартість; відсутність стимулюючих заходів щодо залучення банківських ресурсів в інвестиційну сферу. Подолання зазначених проблем має здійснюватися системно, починаючи з визначення причин, котрі їх спричинюють, до окреслення комплексу заходів, спрямованих на подолання відповідних проблем на макро - та мікрорівнях.

З метою розширення обсягів інвестиційного кредитування необхідно запровадити механізми й інструменти, які були б стимулами для банків, певними гарантами їх фінансової стійкості (рис. 5). Зокрема, це пільговий порядок резервування залучених коштів, особливі умови рефінансування під інвестиційні проекти. Враховуючи високі ризики, які супроводжують інвестиційний проект на всіх етапах його реалізації та їх широкий спектр, нагальним є створення системи страхування інвестицій, надання державних гарантій. До дієвих чинників, які б сприяли насиченню економіки України банківським інвестиційним капіталом, є запровадження заходів щодо диференціації економічних нормативів залежно від частки наданих кредитів банку в реальному секторі економіки.

У процесі дослідження виокремлено напрями подальшого розвитку малого підприємництва за рахунок кредитних ресурсів банківської сфери:

- 1) розроблення фінансових механізмів здешевлення вартості кредитних ресурсів;
- 2) розроблення фінансових механізмів зменшення вимог банків до розміру застави з одночасним забезпеченням вимог щодо мінімізації ризиків неповернення кредитів;

3) стимулювання створення інформаційних і консалтингових систем, які б забезпечували інформаційну та консалтингову підтримку підприємницьких ініціатив;

4) запровадження програм бізнес-освіти (навчання, стажування, перекваліфікація, підвищення кваліфікації) з актуальних питань підприємницької діяльності для керівників та персоналу суб'єктів господарювання.

Основними критеріями для надання інвестиційних кредитів має бути відповідність інвестиційних проектів суб'єктів підприємницької діяльності регіональним та галузевим програмам, пріоритетним напрямкам підтримки підприємництва, його значення для соціально-економічного розвитку держави, регіону, конкурентоспроможність продукції та кредитоспроможність підприємства.

Висновки

У роботі здійснено теоретичне узагальнення і запропоновано нове вирішення наукової проблеми, що полягає у виробленні теоретико-методологічних і прикладних засад удосконалення механізму кредитування інвестиційних проектів.

Проведене дослідження дає підстави зробити наступні висновки:

1. Системне дослідження підтвердило відсутність єдиної думки у вітчизняній економічній літературі щодо змісту інвестиційного кредитування. Уточнення суті банківського інвестиційного кредиту і його функцій дозволило виділити основні ознаки і конкретизувати названу дефініцію. Кредитування інвестиційних проектів, на нашу думку, можна визначити як комплекс заходів із спрямування кредитних ресурсів на інвестиційні потреби позичальника, які спрямовані на розширене відтворення капіталу, відповідно до принципів банківського кредитування. З'ясовано, що кредит є інвестиційним ресурсом у випадку використання його для розширеного відтворення капіталу позичальника, а також, коли спрямовується на реконструкцію, модернізацію та технічне переозброєння основних фондів. У цьому зв'язку банківське інвестиційне кредитування має місце за умови кредитування інвестиційних проектів, в інших випадках, коли інвестиційний проект не розробляється, відбувається звичайне кредитування.

2. Розглядаючи інвестиційний проект, як об'єкт інвестиційного кредитування, встановлено, що це - інвестиційна акція, яка передбачає вкладання

певної кількості ресурсів, у тому числі фінансових, матеріальних, інтелектуальних, людських для отримання запланованого результату і досягнення певних цілей в обумовлені терміни. Фінансовим результатом інвестиційного проекту найчастіше є прибуток/дохід, матеріально-речовим результатом - нові, реконструйовані основні фонди, придбання і використання фінансових інструментів, нематеріальних активів з подальшим отриманням доходу.

3. Під механізмом банківського інвестиційного кредитування запропоновано розуміти не тільки сукупність прийомів організації та регулювання кредитного процесу, але і взаємозв'язок суб'єктів та об'єктів на основі принципів інвестиційного кредитування, методів, юридичних норм і процедур, що забезпечують прибутковий рух кредитних ресурсів при наданні інвестиційних кредитів. Усе викладене дало підстави розглядати механізм банківського інвестиційного кредитування як взаємозв'язану цілісну сукупність практичних заходів банку щодо спрямування вивільнених грошових ресурсів в інвестиційні проекти суб'єктів господарювання та управління ними з метою отримання прибутку.

4. Здійснення оцінки ефективності інвестиційних проектів є ключовим питанням як для інвесторів, так і кредиторів. Виявлено, що у зарубіжній і вітчизняній економічній літературі відсутня спільність у поглядах на розроблення єдиної методики оцінки ефективності інвестиційних проектів. Крім того, здебільшого, запропоновані показники не дають змоги здійснити аналіз ефективності інвестиційних проектів, в яких передбачено використання банківських ресурсів. Це зумовлює необхідність вироблення фахівцями з банківської справи власної методології, яка б уможливила проведення аналізу інвестиційної привабливості позичальника.

5. Запропонований метод оцінки інвестиційної кредитоспроможності враховує ефективність інвестиційного кредиту як з точки зору позичальника, так і з точки зору банку. Впровадження запропонованого методу визначення прогнозованої оцінки інвестиційної кредитоспроможності позичальника веде до суттєвого вдосконалення взаємовідносин між учасниками виробничого й банківського секторів економіки, що особливо важливо за умов становлення високопродуктивних ринкових відносин. Крім того, цей метод сприяє поліпшенню діяльності банку при підготовці кредитної операції, плануванні

майбутнього кредиту як на стратегічному рівні плануванні економіки, так і на тактичному рівні здійснення активних банківських операцій.

6. Дослідження кредитної діяльності українських банків в інвестиційній сфері показали, що для забезпечення сталого економічного розвитку України, підвищення конкурентоспроможності національної економіки важливого значення набуває оптимізація його функціонування. Активізація участі банків в інвестиційному процесі може реалізовуватися лише в результаті ініціативних та ефективних дій держави, яка повинна на довготерміновій і стабільній основі закріплювати за інвестиціями статус важливого господарського пріоритету та об'єкта сприяння. Банківський сектор України розвивається хоча й нерівномірно, але доволі високими темпами, відображаючи зростаючі потреби ринково орієнтованої економіки. Стратегічним завданням є створення конкурентоспроможної моделі банківської системи на основі науково обґрунтованої концепції розвитку банківської справи, зважаючи на її унікальну роль у ринковому становленні економіки України. Сучасний стан банківської системи, визначення її ролі в економічних процесах для стимулювання процесу насичення економіки України банківським інвестиційним капіталом, дає змогу внести такі пропозиції: запровадити механізм ефективного захисту прав кредиторів, прозорий порядок реалізації заставного майна; запровадити заходи щодо диференціації економічних нормативів залежно від частки інвестиційних кредитів банку в реальному секторі економіки; запровадити механізм стимулювання довготермінового кредитування банків через цільове рефінансування під інвестиційні проекти; оптимізувати податок на прибуток кредитних установ, які здійснюють інвестиційне кредитування; запровадити механізм страхування інвестиційних ризиків комерційних банків; надавати державні гарантії, заохочуючи банки до надання довготермінових інвестиційних кредитів; залучити до активної інвестиційної діяльності суб'єктів різноманітних форм власності та господарювання для розширення національного товаровиробництва і ринкової інфраструктури.

Літератури

1. Іваненко Г.К. Деякі особливості ризиків при інвестиційному кредитуванні // Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції

"Фінансово-кредитна система України: проблеми та шляхи їх вирішення". - Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2014. – С. 72-74.

2. Амоша О.І.. Окремі аспекти банківського інвестиційного кредитування в умовах економічного середовища України // Матеріали III Всеукраїнської конференції з фінансового аналізу студентів і аспірантів. - Львів: Механіко-математичний факультет, 2014. - С.103-105.

3. Балянт Г.Р. Проблеми і перспективи активізації лізингової діяльності в Україні // *Економіка Крима*. - 2013. - № 10. - С.53-56.

Рецензенти:

Боняр С.М., д-р екон. наук, Київська державна академія водного транспорту.

Гречан А.П., д-р екон. наук, Національний транспортний університет.

Reviewers:

Boniar S.M., Dr. Econ. Sci., Kyiv State Academy of Water Transport.

Hrechak A.P., Dr. Econ. Sci., National Transport University.

Стаття надійшла до редакції: **23.02.2017 р.**